

Proces rozpoznania choroby zazwyczaj zaczyna się od wizyty u lekarza pierwszego kontaktu, który Państwa przebadania i zleci wykonanie niezbędnych badań krwi czy prześwietlenie. Otrzymacie Państwo skierowanie do szpitala na wykonanie tych badań oraz na specjalistyczne leczenie.

W szpitalu, lekarz specjalista przeprowadzi wywiad medyczny dotyczący ogólnego stanu zdrowia i przebytych chorób. Zostaniecie Państwo przebadani i zlecone zostaną serie badań takich jak: prześwietlenie kości, pobranie szpiku kostnego, badania krwi i moczu.

Badania krwi

Badania krwi mają istotne znaczenie w procesie rozpoznania szpiczaka. W skład tych badań wchodzi:

- elektroforeza surowicy białek – badanie zasadnicze dla rozpoznawania szpiczaka plazmocytozy. Pozwala oznaczyć liczbę nieprawidłowych przeciwciał (paraprotein) we krwi. Stosowany także w monitorowaniu efektów leczenia.
- pełna morfologia krwi – badanie pozwalające oznaczyć liczbę białych i czerwonych krwinek oraz płytek. Niskie wartości któregokolwiek z tych parametrów są dla lekarza wskaźnikiem wpływu komórek szpiczaka na szpik kostny.
- pomiar poziomu mocznika i elektrolitów - informują o czynności nerek.
- pomiar stężenia wapnia – u pacjentów chorych na szpiczaka plazmocytozy stężenie wapnia jest podwyższone.
- Beta-2 mikroglobulina - białko wytwarzane przez komórki szpiczaka; wskaźnik zarówno liczby ogólnej komórek szpiczaka, jak i ich aktywności.
- pomiar stężenia albuminy – albumina jest białkiem, które znajduje się we krwi. Niskie stężenie albuminy mogą wskazywać na zaawansowaną postać szpiczaka plazmocytozy.
- pomiar stężenia wolnych, lekkich łańcuchów immunoglobulinowych w surowicy (Freelite TM) – pozwala oznaczyć bardzo niskie stężenia łańcuchów lekkich. Badanie wykorzystywane w rozpoznawaniu i monitorowaniu szpiczaka Bence'a Jonesa i szpiczaka niewydzielającego.

Oznaczenia białka Bence'a Jonesa można również wykonać na próbce moczu zbieranego przez 24 godziny do specjalnego pojemnika. Pielęgniarka wyjaśni Państwu szczegóły.

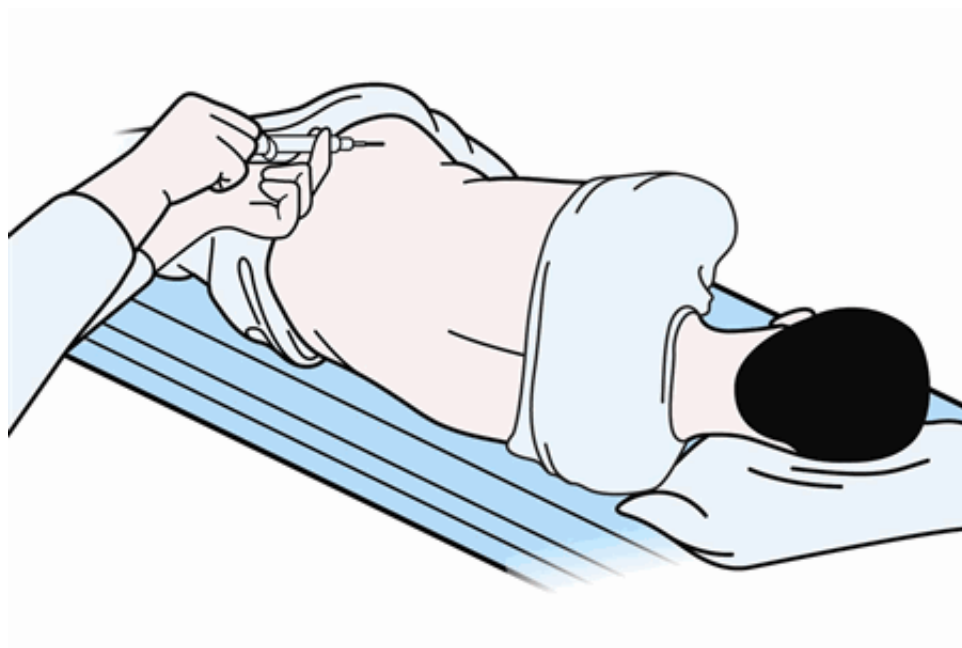
Pobranie próbki szpiku kostnego

Po stwierdzeniu obecności paraprotein we krwi lub moczu lekarz zleci wykonanie biopsji szpiku kostnego. Próbki szpiku kostnego pobiera się zazwyczaj z kości biodrowej (miednicy), niekiedy z mostka, a następnie bada pod mikroskopem na obecność komórek szpiczaka.

Przed pobraniem próbki stosuje się znieczulenie miejscowe. Lekarz delikatnie wprowadza igłę przez skórę do kości, z której pobiera niewielką próbkę płynnego szpiku do strzykawki (aspirat szpiku). Następnie pobiera niewielki kawałek kości (trepanobiopsja).

Badanie trwa zaledwie 15-20 minut i można je wykonać na oddziale szpitalnym lub ambulatoryjnie. Podczas zabiegu mogą Państwo odczuwać dyskomfort, ale trwa to zaledwie kilka sekund. Mogą Państwo otrzymać środek, który spowoduje senność i złagodzi uczucie dyskomfortu. Po zabiegu możecie Państwo

odczuwać bolesność. Stan taki może trwać kilka dni. Łagodne środki przeciwbólowe powinny pomóc.

Rysunek. Pobranie próbki szpiku kostnego.

Cytogenetyka

Każda komórka organizmu zawiera chromosomy, które składają się z genów. Geny kontrolują wszystkie funkcje komórki. Przy szpiczaku plazmocytowym występują zmiany w budowie chromosomów komórek szpiczaka, ale nie komórek prawidłowych. Dzięki badaniom próbek szpiku kostnego można stwierdzić nieprawidłowości w budowie chromosomów.

Badania te nazywamy cytogenetycznymi. Dzięki wynikom tych badań można dokonać wyboru optymalnej metody leczenia i przewidzieć jej skuteczność. Do wykrywania specyficznych zmian w chromosomach komórek szpiczaka stosuje się fluorescencyjną hybrydyzację in situ (FISH).

Badania obrazowe

Badanie rentgenowskie pozwala ustalić zakres uszkodzeń kości spowodowanych przez komórki szpiczaka (tzw. zmiany lityczne kości). Lekarz może dodatkowo zlecić badanie obrazowe całego kośćca. Badania obrazowe nie są bolesne, ale leżenie na twardej powierzchni przez dłuższy czas bywa niewygodne. Jeśli odczujecie Państwo bolesność należy poprosić o środek przeciwbólowy.

Ostatnia aktualizacja – 12/2013 r.

Następna aktualizacja – 2015 r.

© Macmillan Cancer Support (2009)

Niniejsza publikacja oparta jest na informacji opublikowanej na stronie www.macmillan.org.uk przez Macmillan Cancer Support, 89 Albert Embankment, London SE1 7UQ, United Kingdom. Macmillan nie ponosi odpowiedzialności za dokładność niniejszego tłumaczenia, ani za kontekst, w jakim treści te się okazują. Pełną odpowiedzialność za tłumaczenie ponosi Instytut Hematologii i Transfuzjologii, ul. Jędrzejki 14, Warszawa, Polska.

